เรื่องเสร็จที่ ๑๑๘/๒๔๙๐

บันทึก

เรื่อง ปัญหาการถือคืนธนบัตรออกใช้เนื่องจากการขายทองคำทุนสำรองเงินตรา ตามพระราชบัญญัติจัดสรรทุนสำรองเงินตราเพื่อบูรณะประเทศ พ.ศ. ๒๔๘๙

หนังสือเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๘๒๕๐/๒๔๙๐ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๔๙๐ ความว่ากระทรวงการคลังได้ส่งปัญหาการถอนคืนธนบัตรออกใช้เนื่องจากการขายทองคำทุนสำรองเงินตราตามพระราชบัญญัติจัดสรรทุนสำรองเงินตราเพื่อบูรณะประเทศ พ.ศ.๒๔๘๙ มาขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไปนี้

ปัญหามีดังนี้คือ

(๑) จำนวนธนบัตรที่จะถอนคืนจากการจำหน่ายทุนสำรองเงินตรานี้จะเป็นจำนวนเท่ากับราคาทุนสำรองเงินตราที่ขายได้ทั้งหมด หรือจะเป็นจำนวนเท่ากับค่าของทองคำในเงินบาทที่เทียบเท่าไว้บาทหนึ่งเท่ากับทองคำบริสุทธิ์น้ำหนัก ๐.๐๙๐๒๙ กรัม

(๒) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขายทุนสำรองเงินตรานั้น จะหักจากเงินจำนวนใดจำนวนหนึ่งในข้อ (๑) ก่อน เหลือเท่าใดจึงจะถอนธนบัตรออกใช้เท่าจำนวนนั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑) ได้พิจารณาแล้วขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

ข้อ (๑)

ในการพิจารณา เมื่อได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงการคลังที่มาร่วมประชุมแล้ว เป็นที่เข้าใจว่าปัญหาในเรื่องนี้มีเฉพาะเรื่องดอลลาร์สหรัฐอเมริกาคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่า เฉพาะปัญหาเรื่องดอลลาร์สหรัฐอเมริกานี้จึงไม่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติเงินตรา พุทธศักราช ๒๔๗๑ จริงอยู่ตามความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พุทธศักราช ๒๔๗๑ เมื่อได้จ่ายทุนสำรองไปแล้วจะต้อง"ถอนธนบัตรเป็นจำนวนเงินเท่ากันกลับคืนเข้ามาจากธนบัตรออกใช้" แต่พึงสังเกตว่าการจำหน่ายทองคำทุนสำรองในเรื่องนี้ ได้กระทำไปโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติจัดสรรทุนสำรองเงินตราเพื่อบูรณะประเทศ พ.ศ.๒๔๘๙ มาตรา ๓ ซึ่งบัญญัติว่า "เพื่อประโยชน์ที่จะให้มีเงินปริวรรตดอลลาร์สหรัฐอเมริกาโดยพลัน และเพื่อลดจำนวนธนบัตรที่จำหน่าย ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจขายทองคำซึ่งมีอยู่ในทุนสำรองที่ได้ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเงินตรา พุทธศักราช ๒๔๗๑ ได้เป็นปริมาณไม่เกิน ๑๐,๘๘๖,๐๐๐ กรัมบริสุทธิ์" และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติที่กล่าวนี้ได้บัญญัติต่อไปว่า "ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นค่าแห่งผลิตผลไทยที่ส่งไปขายในสหรัฐอเมริกาอันจะได้มาตาม

ส่งพร้อมหนังสือที่ น. ๑๐๙๔/๒๔๙๐ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๔๙๐

กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินนั้น ต้องส่งคืนเข้าทุนสำรองที่ได้ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเงินตรา พุทธศักราช ๒๔๗๑ แทนทองคำที่ขายไปตามความในมาตราก่อนเป็นจำนวนเท่ากับราคาทองคำ ๗,๙๙๘,๐๐๐ กรัมบริสุทธิ์ ภายในเวลาสิบสองเดือนนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ธนาคารแห่งประเทศไทยจัดสรรดอลลาร์สหรัฐอเมริกาที่ได้มานั้นส่งเข้าทุนสำรองเป็นครั้งคราว" ดังนี้ย่อมเห็นได้ชัดว่า ปัญหาที่จะต้องพิจารณาจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับจำนวนดอลลาร์สหรัฐอเมริกาอันจะต้องส่งคืนเข้าทุนสำรองแทนทองคำที่ขายไปตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดสรรทุนสำรองเงินตราเพื่อบูรณะประเทศ พ.ศ.๒๔๘๙ โดยเฉพาะ หาเกี่ยวกับจำนวนธนบัตรที่จะต้องถอนคืนจากธนบัตรออกใช้ตามความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พุทธศักราช ๒๔๗๑ ไม่

ในส่วนที่เกี่ยวกับดอลลาร์สหรัฐอเมริกาอันจะต้องส่งคืนเข้าทุนสำรองแทนทองคำที่ขายไปตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติที่กล่าวข้างต้นนั้น ปัญหาก็อยู่ที่ว่าจะต้องส่งคืนเข้าทุนสำรองเป็นจำนวนเท่ากับราคาทองคำที่ขายไป หรือเป็นจำนวนเท่ากับค่าของทองคำในเงินบาทที่เทียบค่าไว้บาทหนึ่งเท่ากับทองคำบริสุทธิ์น้ำหนัก ๐.๐๙๐๒๙ กรัม

คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า ความในมาตรา ๔ ดั่งกล่าวที่ว่า "ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา.....นั้น ต้องส่งคืนเข้าทุนสำรอง... แทนทองคำที่ขายไป" เฉพาะอย่างยิ่งข้อความตอนที่ได้ขีดสัญญประกาศไว้ย่อมแสดงโดยชัดแจ้งอยู่แล้วว่า จำนวนดอลลาร์สหรัฐอเมริกาอันจะต้องส่งคืนเข้าทุนสำรองนั้น จักต้องกำหนดตามจำนวนดอลลาร์ที่ได้มาจากการขายทองคำไป นอกจากนี้ยังได้ความเพิ่มเติมจากคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการคลังว่า ในการขายทองคำนั้นเป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันเสมอว่า จะต้องมีการเสียค่าธรรมเนียม (Handling Charge) โดยผู้ขายเป็นฝ่ายต้องเสีย และในการขายทองคำทุนสำรองเงินตรารายนี้ก็ต้องเสียค่าธรรมเนียมเช่นว่านั้นด้วยเหมือนกัน เมื่อเป็นเช่นนี้ จำนวนดอลลาร์ที่ได้มาจากการขายทองคำไปดังกล่าวมาแล้วก็ต้องถือตามจำนวนสุทธิ ไม่ใช่ถือตามราคาทั้งหมดที่คำนวณตามอัตราขาย โดยเหตุนี้ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาอันจะต้องส่งคืนเข้าทุนสำรองตามความในมาตรา ๔ ดังกล่าวจึงต้องเป็นจำนวนเท่ากับจำนวนสุทธิแห่งทองคำที่ขายไป หาใช่เป็นจำนวนเท่ากับค่าของทองคำในเงินบาทที่เทียบค่าไว้บาทหนึ่งเท่ากับทองคำบริสุทธิ์น้ำหนัก ๐.๐๙๐๒๙ กรัม ไม่

ข้อ (๒)

"ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขายทุนสำรองเงินตรา" ในข้อนี้ ได้ความตามคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการคลังว่า หมายถึงค่าธรรมเนียมที่ต้องเสียในการขายทองคำ (Handling Charge) ดังกล่าวมาแล้วในข้อ (๑) อย่างหนึ่ง กับค่าใช้จ่ายในการขนทองคำอีกอย่างหนึ่ง เมื่อเช่นนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่าสำหรับค่าธรรมเนียมที่ต้องเสียในการขายทองคำนั้น ต้องหักออกจากราคาทั้งหมดแห่งทองคำที่ขายไป ส่วนค่าใช้จ่ายในการขนทองคำนั้นจะหักจากราคาทองคำที่ขายไปหาได้ไม่ เพราะมีสภาพเป็นค่าใช้จ่ายในราชการของกระทรวงการคลัง

(ลงชื่อ) ส. วินิจฉัยกุล
(นายเสริม วินิจฉัยกุล)

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๔๙๐